

Tal- och språkscreening i förskoleklass

SPRÅKTRÄFFEN

Ett strukturerat samtal mellan barn och pedagog.

Språkträffens syfte:

- Ge pedagogerna en samlad bild av barnens olika behov av språkligt stöd och stimulans.
- Upptäcka barn som är i behov av särskilda stödinsatser.
- Skapa underlag för pedagogernas planering av det språkutvecklande arbetet under förskoleåret.
- Arbeta med, följa upp och utvärdera den språkliga träningen.

Viktigt att läsa inför mötet med barnet!

Bakgrund:

I Helsingborg har, under ett tjugotal år, ett material för tal- och språkscreening i förskoleklass vuxit fram och sammanställts av specialpedagoger och talpedagoger i kommunen. Materialet bygger på dessa pedagogers samlade erfarenhet av att följa barns språkutveckling. Detta material har delvis reviderats och kompletterats och det kan användas i sin helhet, eller i delar. Kartläggningen ger pedagoger i förskoleklassen redskap för att anpassa och organisera språkarbetet i barngruppen efter de verkliga behoven hos barnen.

Genomförande:

Gör föräldrarna delaktiga genom att i förväg informera dem om och vad som är syftet med denna träff. Det är viktigt att framhålla att språkträffen **inte går ut på att testa eller bedöma** barnet. Talträffen ska vara ett redskap för pedagogerna i planeringen av det språkutvecklande arbetet under förskoleklassåret. Den ska vara en hjälp för pedagogerna att se till barnens behov för att organisera arbetet så att alla barn kan utvecklas efter sin potential.

För att skapa bäst förutsättningar för det förebyggande språkliga arbetet bör träffen genomföras under de första veckorna på hösten i förskoleklass.

Ansvarig pedagog (specialpedagog/lärare) möter varje barn individuellt (ca.10-15 minuter). Det är viktigt att detta möte görs till en trygg och positiv upplevelse för barnet.

Sammanställning:

Till språkträffen finns en sammanställningsblankett, *Sammanställning över elevers behov av stöd och stimulans i förskoleklass*.

I sammanställningen förs de barn in som är i behov av stöd eller stimulans. På så sätt får alla pedagoger som arbetar i förskoleklasserna kunskap om barnens olika behov och kan organisera arbetet utifrån detta, genom att t.ex. göra olika barngrupperingar och ta vara på varandras olika kompetenser.

Utvärdering:

I materialet finns rutor för korta kommentarer. Dessa bör följas upp under årets gång.

Vid årets slut görs en utvärdering inför övergången till årskurs ett för att förmedla till mottagande pedagoger och skolläring. Vid denna tidpunkt påbörjas lämpligen kartläggningen över varje barns läs- och skrivutveckling med stöd av kartläggningsmaterial som t.ex. Skolverkets *Nya språket lyfter* och Lundberg/Herrlins *God läsutveckling*. Denna kartläggning följer sedan eleven vidare genom skolåren, genom årskursbyten, lärarbyten och skolbyten.

Barnets namn:
Ansvarig pedagog:

datum:

1. Allmännkunskap

Mitt namn! *(Barnet skriver själv sitt namn eller delar av det på baksidan.)*

Pennfattning: _____

(Ställ frågor till barnet om följande: Anteckna barnets svar.)

Förnamn: _____ Efternamn: _____

Föräldrars namn: _____

Syskon: _____ Modersmål: _____

Adress: _____

Veckans dagar: _____

Ramsräkning: *(Markera hur långt barnet kan räkna.)*

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Färger: *(Visa föremål, ex färgkitor i olika färg. Låt barnet benämna färgen. Markera rätta svar.)*

röd blå gul grön vit svart rosa lila orange

Kommentar: **ht**

vt

2. Auditivt minne

Eftersägning: *(Läs talen tydligt. Upprepa högst en gång. Anteckna barnets svar.)*

1 3 5 _____ **2 5 7 9** _____ **1 4 5 8 9** _____

Pappa kör polisbil. _____

Lisas katt heter Missan. _____

Pelle handlar bröd och frukt i affären. _____

Kommentar: **ht**

vt

3. Benämning / uttal

Titta på bilderna. Vad ser du? (Peka på bilden i bilaga1.. Anteckna barnets uttal.)

blomma	_____	strumpa	_____
flygplan	_____	skruv	_____
tavla	_____	bur	_____
myra	_____	prinsessa	_____
fisk	_____	björn	_____
fjäril	_____	korg	_____
svamp	_____	sax	_____
snögubbe	_____	moln	_____
klänning	_____	spruta	_____
glas	_____	knapp	_____

kommentar: ht

vt

4. Fonologisk medvetenhet

Lyssna!- Vilka ord rimmar? (Läs ett ordpar i taget. Markera barnets svar.)

hoppa-stoppa hage-mage stol-stad klocka-ticka gunga-sjunga

Lyssna! - Vilket ord är längst? (Läs upp de **tre** orden i raden. Markera barnets svar.)

hus	tändsticksask	lampa
nalle	bok	skolväska

Lyssna! - Vilka ord låter lika i början? (Läs upp de **tre** orden i raden. Markera barnets svar.)

sol	sommar	katt
orm	apa	ost

Lyssna! - Hur många ljud hör du? (Säg ordet. Barnet markerar antalet ljud med klotsar eller streck.)

lek _____ måla _____ träd _____

kommentar: ht

vt

5. Språkutveckling **Titta noga och peka rätt! (Bil 2)** (Markera rätt svar i rutorna.)

ht vt Ordföljd:

☐	☐	Pojken ger prinsessan till nallen. (sid. 1)
☐	☐	Flickan ger mamman mat. (sid. 2)

Passiv form:

☐	☐	Mamman matas av flickan. (sid.3)
☐	☐	Flickan får mat av mamman. (sid.3)
☐	☐	Mamman får mat av flickan. (sid.3)
☐	☐	Flickan matas av mamman. (sid.3)
☐	☐	Flickan blir matad av mamman. (sid.3)

Rumsadverb:

☐	☐	Hon går in i huset. (sid.4)
☐	☐	Hon hoppar upp på bordet.(sid.5)
☐	☐	Hon går ute på gatan.(sid.6)

Passiva satser:

☐	☐	Peka på pojken som ger flickan bollen.(sid.7)
☐	☐	Peka på pojken som flickan ger bollen till.(sid.7)
☐	☐	Peka på flickan som står på stolen, som står vid fönstret.(sid.8)
☐	☐	Peka på flickan, som står vid stolen som står på bordet. (sid.8)
☐	☐	Peka på paketet som ligger på den blå lådan, som ligger på bordet. (sid.9)

Satser med stigande längd:

☐	☐	Peka på paketet på stolen framme vid fönstret.(sid.10)
☐	☐	Peka på den lilla flickan, som har gömt sig bakom trädet, så att man bara ser en liten del av henne.(sid. 11)
☐	☐	Peka på bilarna som flickan tog från den stora lådan och satte på den översta hyllan i skåpet.(sid. 12)
☐	☐	Mamman har köpt godis i affären och lagt det i en skål. Peka på påsen som godiset låg i.(sid. 13)
☐	☐	Längst ner till vänster är en fyrkant. Längst ner till höger är det en trekant och högst upp till vänster är det en sol. Peka på de saker jag inte har sagt något om.(sid.14)

Antal rätt:

----------------------	----------------------

Kommentar:

ht

vt

6 .Bokstavs- och läskontroll

Namn:

(Markera med olika färg vid olika tillfällen.)

--	--	--	--	--

Datum

O	A	W	I	S	L	M	
V	E	G	B	T	P	C	
F	U	Å	Z	Y	Ö	D	
J	N	Ä	K	Q	H	X	R

s	i	m	l	r	a	o	
c	p	w	b	v	e	g	
d	y	å	f	u	z	ö	
x	h	k	n	ä	j	q	t

ROS

ris

SOL

orm

KATT

ekorre

IS

glass

Här är en myra.

Den är liten.

Den har sex ben.

